

LUONNOS Muistio

EHDOTUS Valtioneuvoston asetukseksi ydinenergia-asetuksen muuttamisesta

Yleiset näkökohdat

Tausta

Ydinenergia-asetus (181/1988) on ollut voimassa vuodesta 1988 lähtien ydinenergialakia täydentävänä, alemmanasteisena säädöksenä. Sitä on muutettu sen voimassaolon aikana useita kertoja ja viimeisimmät muutokset ovat vuodelta 2015.

Ydinenergia-asetusta ehdotetaan muutettavaksi ydinenergialakiin (990/1987) ehdotetun muutoksen sekä uuden ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain (252/2017) voimaantulon vuoksi. Koko asetusta ei ehdoteta kumottavaksi.

Ydinenergialakia on ehdotettu muutettavaksi mm. siten, että lakiin lisättäisiin säännökset ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskevasta luvasta. Lupaa ja siihen liittyvää valvontaa koskevat teknisiä yksityiskohtia koskevat säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat säännökset käytöstä poistamiseen liittyvien lupien käsittelystä sekä hakemuksiin liitettävistä selvityksistä annettaisiin lainmuutoksen myötä muiden lupien tavoin ydinenergia-asetuksessa. Säännökset ehdotetaan lisättäväksi ydinenergia-asetukseen, jossa säädetään myös mm. muiden lupien hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä hakemuksiin liitettävistä selvityksistä. Lupasäännökset lisättäisiin lupamenettelyä koskevaan 5 lukuun.

Ydinenergia-asetuksessa säädettäisiin lisäksi käytöstä poistamisen eräistä yksityiskohdista lakiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden nojalla.

Ydinenergialakia on lisäksi ehdotettu muutettavaksi siten, että lain 27 b §:ssä säädettäisiin kansallisesta ydinjätehuollon ohjelmasta. Ohjelman sisällöstä annettaisiin lakiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden nojalla tarkempia säännöksiä asetuksella. Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi säännökset ohjelman vähimmäissisällöstä.

Uusi laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä on tullut voimaan 16.5.2017. Ydinenergia-asetus sisältää eräitä säädösviittauksia ympäristövaikutusten arviointia koskien, ja nämä viittaukset tulevat uuden lain myötä päivitettäväksi. Lisäksi menettelyn vaiheita ja asiakirjoja koskevat säännökset muutetaan vastaamaan uutta lakia.

Lisäksi ydinenergia-asetukseen ehdotetaan tehtäväksi eräitä pienempiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Vaikutukset

Asetuksella ei ole nykytilaan verrattuna erityisiä taloudellisia, ympäristöllisiä tai yhteiskunnallisia vaikutuksia. Kysymys on asetuksen eräiden säännösten muuttamisesta vastaamaan ydinenergialakiin tehtyjä muutoksia. Samalla asetuksen säännöksiä on täsmennetty jätehuollon osalta sujuvoittamaan viranomaisten vuosittaista arviointi- ja seurantatyötä.

Uuden käytöstä poistamista koskevan luvan osalta vaikutusten arviointia on tehty osana ydinenergialain muutosehdotuksen valmistelua.

Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Lausuntokierros järjestettiin syys-lokakuussa 2017.

Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.

Yksityiskohtaiset perustelut

3 luku. Luvanvaraisuudesta vapautettu ydinenergian käyttö

19 §.

Pykälässä säädetään poikkeuksesta ydinaineen, laitteen, laitteiston ja tietoaineiston luovutuksen luvanvaraisuudesta sellaisille toimijoille, joilla on ydinenergialain mukainen lupa ydinlaitoksen rakentamiseen, ydinlaitoksen käyttämiseen tai asetuksen 41 §:ssä tarkoitettu toimintalupa ja luovutuksen kohde tulee käytettäväksi toiminnassa jota lupa koskee.

Pykälään lisättäisiin maininta ydinlaitoksen käytöstä poistamisen luvasta, jolloin tällaisen luvan haltija ei tarvitsisi erillistä ydinenergialain mukaista lupaa pykälässä lueteltujen ydinaineen, laitteen, laitteiston ja tietoaineiston luovutukseen. Lisäys olisi perusteltu, jotta kaikki ydinenergialain mukaiset luvat olisivat yhdenmukaisia soveltamisalapoikkeusten ja lupien käsittelyn osalta.

Samalla pykälästä poistettaisiin vanhentunut viittaus asetuksen 41 §:n. Kyseinen pykälä on kumottu valtioneuvoston asetuksella ydinenergia-asetuksen muuttamisesta (755/2013). Pykälä kumottiin, koska luvantarpeesta on säädetty kattavasti jo ydinenergialain 16 §:ssä. Viittaus 41 §:n on kuitenkin jäänyt 19 §:n, joka ehdotetaan nyt poistettavaksi. Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

20 §.

Pykälässä säädetään ydinenergiain mukaisen rakentamis- tai käyttöluvan luvanhaltijan oikeudesta pitää hallussa ydinlaitoksen toiminnassa tarvittavien tai toiminnan tuloksena syntyvien ydinaineiden, ydinjätteiden sekä asetuksen 8 §:ssä tarkoitettujen aineiden, laitteiden ja laitteistojen laitospaikalla tapahtuvaan hallussapitoon, valmistukseen, tuottamiseen, käsittelyyn, käyttämiseen ja varastointiin, sekä tietoaineistojen hallussapitoon, valmistamiseen ja kokoamiseen laitospaikalla tai muissa luvanhaltijan toimipaikoissa, ellei luvasta muuta johdu.

Ydinaineiden ja muiden ydinalan tuotteiden hallussapito edellyttää pääsääntöisesti erillistä lupaa. Kaksinkertaisen ja päällekkäisen luvituksen välttämiseksi ydinenergiain mukaisten ydinlaitoslupien haltijoilta ei edellytetä erillistä hallussapito- ja käsittelylupaa toiminnoille, jotka liittyvät ydinlaitoksen käyttöön. Pykälän tarkoittama luvanhaltija ei siten tarvitse erillistä lupaa pykälässä lueteltujen toimintojen toteuttamiseen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta ydinenergiain 20 a §:ssä tarkoitettua luvasta ydinlaitoksen käytöstä poistamiseen. Pykälään lisättäisiin maininta ydinlaitoksen käytöstä poistamisen luvasta, jolloin tällaisen luvan haltija, rakentamis- ja käyttöluvan haltijan lisäksi, ei tarvitsisi erillistä hallussapito- tai käsittelylupaa. Lupavaiheen lisääminen pykälään mahdollistaisi myös niin sanotun siirtymävaiheen järjestelyjen sujuvuuden.

Lisäyksen myötä ydinlaitoksen käytöstäpoistoluvan haltija olisi samassa asemassa pykälässä mainittujen toimintojen osalta muiden lupavaiheiden kanssa. Mainittu lisäys olisi valvonta- ja soveltamiskäytännön kannalta johdonmukainen ja perusteltu. Luvanhaltijan käytöstäpoistolupa oikeuttaisi siten pitämään hallussa ja toteuttamaan lupaan kiinteästi liittyviä toimintoja ilman useita erillisiä lupia.

21 §.

Pykälässä säädetään siitä, että erillistä ydinenergiain 16 §:n 2 momentin tarkoittamaa lupaa ei tarvita maastavientiin liittyvään ydinaineeseen, ydinjätteen, muun aineeseen, laitteen, laitteiston tai tietoaineiston luovutukseen. Ydinaineiden ja muiden ydinalan tuotteiden vientiin tarvitaan kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain (562/1996) mukainen lupa. Kaksinkertaisen luvituksen välttämiseksi viennin yhteydessä ei edellytetä ydinenergiain mukaista luovutuslupaa.

Voimassa olevan asetuksen pykälän 2 momentissa säädetään siitä, että erillistä asetuksen 41 §:n tarkoittamaa lupaa eri tarvita Suomen alueen kautta vietävän ydinjätteen hallussapitoon. Toinen momentti ehdotetaan kumottavaksi. Asetuksen 41 § on kumottu valtioneuvoston asetuksella ydinenergia-asetuksen muuttamisesta (755/2013). Pykälä kumottiin, koska luvantarpeesta on säädetty kattavasti jo ydinenergiain 16 §:ssä. Viittaus 41 §:n on kuitenkin jäänyt 21 §:n, joka ehdotetaan nyt poistettavaksi. Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

3 a luku. Säteilyaltistuksen ja radioaktiivisten aineiden päästöjen rajoittaminen**22 b §.**

Pykälän 1 momentissa säädetään ydinreaktorilla varustetun ydinlaitoksen normaalioloissa saaman vuosiannoksen raja-arvosta. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi oma raja-arvonsa suunnitelman mukaisesti käytöstä poistettavalle ydinreaktorilla varustetulle ydinlaitokselle. Normaalikäytön raja-arvo säilyisi ennallaan 0,1 millisievertissä.

Lisäyksen myötä 1 momentissa säädetyn käytöstä poistettavan ydinlaitoksen vuosiannos yksilölle tulisi olla merkityksettömän pieni. Säteilylainsäädäntöön, säteilysuojelun kansainvälisiin suosituksiin sekä Euratomin sääntelyyn sisältyvän optimointiperiaatteen mukaisesti väestön yksilöiden säteilyaltistusta edellytetään rajoitettavan niin vähäiseksi kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista ja niin, ettei sääntelyssä asetettuja enimmäisarvoja ylitetä.

Laitoksen ja käytöstä poistamisen suunnitteluperusteeksi on asetettu se, ettei normaalien käytöstäpoistoa koskevien toimenpiteiden seurauksena laitoksesta pääse ympäristöön käytännöllisesti katsoen lainkaan radioaktiivisia aineita. Käytöstä poistamisen aikaisten jätteiden käsittely- ja loppusijoitustoimien luonne huomioon ottaen tällaista suunnittelutavoitetta voidaan pitää teknisesti realistisena. Rajaa ei voi asettaa nolaksi, koska se ei ole saavutettavissa. Optimointitoimenpiteillä kuitenkin päästään lähelle tätä. Rajan asettaminen esimerkiksi 0,1 mSv:ksi ei olisi optimointiperiaatteen mukaista.

Pykälän momentit 2 – 6 säilyisivät ennallaan.

22 d §.

Pykälässä säädetään ydinjätelaitoksen normaalikäytön yksilön saaman vuosiannoksen suuruudesta. Yksilön vuosiannoksen on oltava merkityksettömän pieni.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta ydinjätelaitoksen suunnitelman mukaisesta käytöstä poistamisesta. Ydinjätelaitoksen suunnitelman mukaisesta käytöstä poistamisesta aiheutuvan vuosiannoksen on samoin oltava merkityksettömän pieni. Säteilylainsäädäntöön, säteilysuojelun kansainvälisiin suosituksiin sekä Euratomin sääntelyyn sisältyvän optimointiperiaatteen mukaisesti väestön yksilöiden säteilyaltistusta tulee rajoittaa niin vähäiseksi kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista ja siten, ettei sääntelyyn sisältyviä enimmäisarvoja ylitetä.

Laitoksen ja käytöstä poistamisen suunnitteluperusteeksi on asetettu se, ettei normaalien käytöstäpoistoa koskevien toimenpiteiden seurauksena laitoksesta pääse

ympäristöön käytännöllisesti katsoen lainkaan radioaktiivisia aineita. Käytöstä poistamisen aikaisten jätteiden käsittely- ja loppusijoitustoimien luonne huomioon ottaen tällaista suunnittelutavoitetta voidaan pitää teknisesti realistisena. Vuosiannokselle ei voida määritellä täsmällistä rajaa, koska rajan asettaminen 0,1 mSv:ksi ei ole optimointiperiaatteen mukaista. Rajaa ei myöskään voida asettaa nolllaksi, koska se ei ole saavutettavissa. Optimointitoimenpiteillä kuitenkin päästään lähelle tätä.

Pykälän momentit 2 – 4 säilyisivät ennallaan.

4 luku. Valtioneuvoston periaatepäätös

24 §.

Pykälässä säädetään periaatepäätöstä koskevaan lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä. 1 momentissa säädetään hakemukseen liitettävistä selvityksistä, jotka koskevat hakijaa. Pykälän 2 momentissa säädetään niistä lisäselvityksistä, jotka on liitettävä hakemukseen kunkin ydinlaitoshankkeen osalta.

Pykälän 2 momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain (252/2017) voimaantulon vuoksi. Viittaus ympäristövaikutusten arviointiin sekä siihen liittyviin selvityksiin muutettaisiin viittauksiksi uuden lain mukaisiin asiakirjoihin ja menettelyihin.

29 §.

Pykälässä säädetään velvollisuudesta ilmoittaa ydinlaitoshankkeen vireilläolosta sekä perustiedoista kuulemisesta.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ydinenergialain 13 §:n täsmennyksen vuoksi. Momentin 2 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että ministeriön on ilmoitettava hankkeen vireilläolosta sekä mahdollisuudesta esittää mielipiteitä ydinlaitoshankkeesta.

Kyse on aikaisemman sanamuodon täsmennyksestä sekä vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta yleisölle kuulemisvaiheessa.

5 luku. Ydinlaitosluvat

32 §.

Pykälässä säädetään rakentamislupahakemukseen liitettävistä lisätiedoista ja selvityksistä. Rakentamislupahakemukseen on pykälän mukaan liitettävä asetuksen 24 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainitut hakijaa koskevat tiedot. Voimassa olevan asetuksen 32 § viittaa myös 24 §:n 2 momenttiin. Pykälän 1 momentin johtolauseen viittausta ehdotetaan korjattavaksi.

Viittaus on virheellinen, koska ydinenergia-asetusta on muutettu valtioneuvoston asetuksella ydinenergia-asetuksen muuttamisesta (755/2013), jolloin pykälän momenttien järjestystä on muutettu, mutta 32 §:n viittausta ei ole samassa yhteydessä päivitetty. Ulkomaisen yhteisön osalta esitettävät tiedot sisältyvät muutoksen myötä asetuksen 24 §:n 3 momenttiin. Pykälän asiasisältö säilyisi ennallaan.

33 a §.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 33 a §, jossa säädettäisiin käytöstä poistamista koskevan lupahakemuksen vähimmäissisällöstä. Pykälä olisi vastaava kuin voimassa olevan asetuksen 33 §, jossa säädetään käyttöluupahakemuksen vähimmäissisällöstä.

Pykälä olisi perussäännös hakemuksen perussisällöstä, joka sisältäisi samat asiat kuin käyttöluupaa koskeva hakemus. Ydinlaitosluvissa hakemusten perusrakenne on samankaltainen. Pykälä määritteli hakemuksen perussisällön, ja sitä täydentäisi uusi ehdotettu 34 a §, jossa säädettäisiin hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

Pykälän 1 momentin mukaan lupaa ydinlaitoksen käytöstä poistamiseen haettaisiin valtioneuvostolle osoitetulla kirjallisella hakemuksella. Hakemuksessa olisi ilmoitettava vähintään hakijaa koskevat yksilöintitiedot, ydinlaitosta koskevat yksilöintitiedot ja sijaintipaikka, ydinlaitoksen aiempi käyttötarkoitus, ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunniteltu toteutusaikataulu sekä -laajuus ja ydinlaitoksen aikaisempi käyttöluupa.

34 a §.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 34 a §, jossa säädettäisiin käytöstä poistamista koskevaan lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä. Pykälä olisi vastaava kuin voimassa olevan asetuksen 34 §, jossa säädetään käyttöluupahakemukseen liitettävistä selvityksistä.

Pykälä sisältäisi luettelon niistä pakollisista selvityksistä, jotka on liitettävä hakemukseen. Hakemukseen olisi liitettävä selvitykset ympäristövaikutusten selvittämisestä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain mukaisesti, hakijan osaamisesta ja asiantuntemuksesta sekä organisaatiosta erityisesti käytöstä poistamisessa, ydinjätehuollon järjestämisestä sekä kustannuksista, tiedot hakijan rahoitusasemasta, rahoituksen hoitosuunnitelmasta, selvitys aikaisemman käyttöluuvan ehtojen noudattamisesta sekä muu viranomaisen tarpeelliseksi katsoma selvitys.

Pykälän johtolauseessa säädettäisiin, että käytöstäpoistolupaa koskevaan hakemukseen on liitettävä asetuksen 24 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainitut hakijaa koskevat tiedot, tai ulkomaisen yhteisön osalta pykälän 3 momentissa mainitut tiedot. Hakijaa koskevien tietojen lisäksi momentissa säädettäisiin niistä selvityksistä,

jotka liittyvät itse ydinlaitokseen, sen ympäristöön ja siellä käsiteltäviin ydinaineisiin ja muihin ydinalan tuotteisiin.

Pykälän luettelon 1 kohdassa tarkoitettussa selvityksessä kuvataan ydinlaitoksen sijaintipaikkaa ja sen lähiympäristön asutusta ja muita toimintoja ydinlaitoksen siirtyessä käyttövaiheesta käytöstäpoistoon. Selvitys vastaa ydinlaitoksen käyttöluvavaiheessa toimitettua selvitystä, mutta lähiympäristön asutuksessa ja muissa toiminnoissa on todennäköisesti tapahtunut muutoksia laitoksen käytön aikana. Myös kaavoitusjärjestelyt ovat voineet muuttua käytöstä poistettavan ydinlaitoksen lähiympäristössä. Käytöstäpoistohankkeen toteuttaminen voi myös vaatia uusien ydinlaitosten tai ydinjätelaitosten rakentamista, ja siten vaikuttaa alueen kaavoitukseen.

Pykälän luettelon 2 kohdassa tarkoitettussa selvityksessä kuvataan käytöstäpoistovaiheessa kertyvien, käsiteltävien tai varastoitavien ydinjätteiden laatua ja enimmäismäärää. Mikäli ydinlaitoksella on vielä laitoksen käytöstäpoistovaiheessa ydinlaitoksen käyttövaiheessa syntynyttä ydinjätettä, jota ei ole vielä loppusijoitettu, tulee ne huomioida tässä selvityksessä.

Pykälän luettelon 3 kohdassa tarkoitettussa selvityksessä kuvataan käytöstäpoistohankkeen tekniset periaatteet ja ratkaisut pääpiirteittäin. Selvityksessä voidaan keskittyä turvallisuuden kannalta tärkeimpiin periaatteisiin ja ratkaisuihin. Turvallisuudella tarkoitetaan ydinturvallisuutta niin kauan, kun ydinlaitoksella on käytettyä ydinpolttoainetta. Myös työturvallisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Pykälän luettelon 4 kohdassa tarkoitettu dokumentaatio koostuu ydinlaitoksen käytöstäpoistohankkeelle hankkeen toteuttajan tekemästä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, yhteysviranomaisen selostuksesta antamasta perustellusta päätelmästä sekä mahdollisista täydentävistä tiedoista ydinlaitoksen käytöstäpoiston ympäristörasituksen rajoittamiseksi.

Pykälän luettelon 5 kohdassa tarkoitettussa selvityksessä kuvataan käytöstäpoistovaiheessa luvanhakijan käytettävissä oleva asiantuntemus ja ydinlaitoksen käytöstäpoistovaiheen organisaatio. Osa asiantuntemuksesta voidaan hankkia oman organisaation ulkopuolelta.

Pykälän luettelon 6 kohdassa tarkoitettussa selvityksessä kuvataan luvanhakijan suunnitelmat ja käytettävissä olevat menetelmät käytöstäpoistovaiheessa käsiteltävien ydinjätteiden ydinjätehuollon järjestämisestä mukaan luettuna ydinjätteiden loppusijoitus sekä selvitys ydinjätehuollon aikataulusta ja arvioiduista kustannuksista. Mikäli ydinlaitoksella on vielä laitoksen käytöstäpoistovaiheessa ydinlaitoksen käyttövaiheessa syntynyttä ydinjätettä, jota ei ole vielä loppusijoitettu, tulee niitä

koskevat suunnitelmat sisällyttää tähän selvitykseen. Selvityksessä tulee keskittyä mahdollisiin ydinjätehuollon suunnitelmassa tapahtuviin muutoksiin.

Pykälän luettelon 7 kohdassa tarkoitettussa selvityksessä kuvataan luvanhakijan rahoitusasema ja ydinlaitoksen käytöstäpoiston rahoituksen hoitosuunnitelma.

Pykälän luettelon 8 kohdassa tarkoitettussa selvityksessä kuvataan, miten mahdollisia ydinjätehuoltoon liittyviä käyttöluvan ehtoja on noudatettu.

Pykälän luettelon 9 kohdassa tarkoitettussa selvityksessä kuvataan muita viranomaisen tarpeelliseksi katsomia aiheita.

36 a §.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 36 a §, joka koskisi Säteilyturvakeskukselle toimitettavia aineistoja ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskevaa lupaa haettaessa.

Ydinenergi lakiin on ehdotettu lisättäväksi säännökset ydinlaitosten käytöstä poistamista koskevasta luvasta uudeksi 20 a §:ksi. Ydinenergia-asetukseen ehdotetussa 33 a §:ssä säädettäisiin lupahakemuksen sisällöstä, ja 34 a §:ssä hakemukseen liitettävistä selvityksistä. Käytöstäpoistoluvan yhteydessä Säteilyturvakeskukselle esitetään toimitettavaksi käytöstäpoiston turvallisuusarvion tekemiseen tarvittavia asiakirjoja uuden 36 a §:n mukaan. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 36 §:ä rakenteensa osalta.

Pykälän 1 momentissa lueteltaisiin ne aineistot, jotka luvanhakijan on toimitettava Säteilyturvakeskukselle lupaa haettaessa. Säteilyturvakeskukselle olisi toimitettava: 1) käytöstäpoiston turvallisuusseloste; 2) ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskeva lopullinen suunnitelma sekä yksityiskohtainen ydinjätehuoltosuunnitelma; 3) käytöstäpoiston riskitarkastelu; 4) luokitusasiakirja, jossa esitetään käytöstäpoiston aikana ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta tärkeiden rakenteiden, järjestelmien ja laitteiden luokittelu niiden turvallisuusmerkityksen perusteella; 5) ydinlaitoksen käytöstäpoiston laadunhallintaohjelma; 6) turvallisuustekniset käyttöehdot, joissa määritellään mahdolliset ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttavia prosessisuureita koskevat rajat, annetaan määräyksiä laitteiden vikaantumisen aiheuttamista käyttörajoituksista; 7) määräaikaistarkastusten yhteenveto-ohjelma; 8) suunnitelmat turva- ja valmiusjärjestelyiksi; 9) selvitys ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan järjestämisestä; 10) ydinlaitoksen johtosääntö; 11) selvitys ydinlaitoksen ympäristön säteilyn tilasta ja ympäristön säteilyvalvontaa koskeva ohjelma; 12) selvitys turvallisuusvaatimusten täyttymisestä sekä 13) selvitys laitoksen ikääntymisen hallinnasta mahdollisen viivästetyn käytöstäpoiston tai säilytyksen aikana.

Momentin 1 kohdassa tarkoitettulla käytöstäpoiston turvallisuusselosteella tarkoitetaan asiakirjakokonaisuutta, joka vastaa ydinlaitoksen turvallisuusselostetta, mutta on suppeampi ja keskittyy käytöstäpoiston turvallisuuteen vaikuttaviin seikkoihin. Selosteessa kuvataan käytöstäpoistohanke ja esitetään ainakin käytöstäpoiston yleiset suunnittelu- ja turvallisuusperiaatteet, kuvaus laitospaikasta, selvitys käytöstäpoiston toteuttamisesta, selvitys onnettomuustilanteiden hallintamenettelyistä, ja yksityiskohtainen selvitys ydinlaitoksen käytöstäpoiston vaikutuksista ympäristöön.

Momentin 2 kohdassa tarkoitettussa ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskevassa lopullisessa suunnitelmassa kuvattaisiin riittävän yksityiskohtaisesti koko käytöstäpoistohanke purkusuunnitelmien, ja käytöstäpoiston aikainen ydinjätehuoltosuunnitelma. Selostuksessa kuvattaisiin käytöstäpoiston valmistelevat työt, varsinainen käytöstäpoisto eri vaiheineen, sekä yksityiskohtaiset ydinjätehuoltosuunnitelmat sisältäen ainakin jätevirtojen tunnistamisen, jätteiden luokittelun, väliavarastointisuunnitelmat sekä loppusijoitussuunnitelmat.

Momentin 3 kohdassa tarkoitettussa käytöstäpoiston riskitarkastelussa kuvattaisiin käytöstäpoistohankkeen aikaiset henkilöstön ja ympäristön säteilyturvallisuuden kannalta olennaiset riskit ja niihin varautuminen.

Momentin 4 kohdassa tarkoitettussa luokitusasiakirjassa kuvattaisiin käytöstäpoiston aikana ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta tärkeiden rakenteiden, järjestelmien ja laitteiden luokittelu niiden turvallisuusmerkityksen perusteella. Luokiteltavia rakenteita, järjestelmiä tai laitteita olisivat esimerkiksi radioaktiivisuuden leviämisen estävät järjestelmät tai rakenteet, käytöstäpoiston aikaiseen ydinjätehuoltoon liittyvät järjestelmät ja laitteet, ja säteilysuojelun kannalta tarpeelliset rakenteet.

Momentin 5 kohdassa tarkoitettussa ydinlaitoksen käytöstäpoiston laadunhallintaohjelmassa esitettäisiin käytöstäpoistohankkeen aikana käytettävät laadunhallintamenettelyt samaan tapaan kuin käytössä olevien ydinlaitosten vastaavissa laadunhallintaohjelmissa. Keskeisiä näkökulmia ovat mm. käytöstäpoistohankkeen aikaiset menettelytavat, radioaktiivisuuden mittaaminen, ydinjätteiden valvonnasta vapauttaminen, ohjeistukset ja muut vastaavat asiat.

Momentin 6 kohdassa tarkoitetuissa käytöstäpoiston aikaisissa turvallisuusteknisissä käyttöehdoissa määriteltäisiin käytöstäpoiston aikana ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta tärkeiden järjestelmien ja laitteiden toiminnan prosessisuureita koskevat rajat ja annettaisiin määräyksiä laitteiden vikaantumisen aiheuttamista rajoituksista käytöstäpoistohankkeen toteuttamiseen.

Momentin 7 kohdassa tarkoitetuissa määräaikaistarkastusten yhteenveto-ohjelmassa esitettäisiin käytöstäpoiston aikana ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta tärkeiden rakenteiden, järjestelmien ja laitteiden määräaikaistarkastusohjelmat. Tarkastettavia

kohteita voivat olla mm. käytöstä poistettavan ydinlaitoksen ilmastointijärjestelmät sekä erilaiset nostolaitteet.

Momentin 8 kohta edellyttää turva- ja valmiusjärjestelyjä koskevien suunnitelmien toimittamista, 9 kohta ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan järjestämistä koskevan selvityksen toimittamista ja 10 kohta ydinlaitoksen johtosäännön toimittamista. Turva- ja valmiusjärjestelyjä, ydinaseiden leviämisen estämistä ja ydinlaitoksen johtosääntöä koskevat aineistot voivat pysyä melko samansisältöisinä kuin ydinlaitoksen käytön aikana.

Momentin 11 kohdan mukaan Säteilyturvakeskukselle toimitettaisiin selvitys ydinlaitoksen ympäristön säteilyn perustilasta ja ympäristön säteilyvalvontaa koskevasta ohjelmasta. Selvitys perustilasta ja tieto ohjelmasta tarvitaan, jotta käytöstäpoistohankkeen keston aikana voidaan seurata ympäristön säteilytilanteen mahdollisia muutoksia. Perustilaselvitys on tarpeen tehdä ennen käytöstäpoiston aloittamista, jotta saadaan selville ydinlaitoksen ympäristössä sen toiminnan aikaisista päästöistä kertyneiden radioaktiivisten aineiden määrät. Käytöstäpoiston loputtua laadittaisiin yhteenveto ympäristön säteilyvalvontaohjelman tuloksista ennen käytöstäpoiston lopettamista.

Momentin 12 kohdan mukaan turvallisuusvaatimusten täyttymisestä esitetään tehtäväksi selvitys, missä käytöstäpoistoluvan hakija esittää yksityiskohtaisesti, miten ydinenergialain, ydinenergia-asetuksen ja alemman tason säädösten vaatimukset täytetään.

Momentin 13 kohdan mukaan toimitettavaan aineistoon esitetään liitettäväksi selvitys laitoksen ikääntymisen hallinnasta viivästetyn käytöstäpoiston tai säilytyksen aikana, mikäli laitoksen käytöstäpoisto perustuu viivästetyyn purkuun. Luvanhaltijan tulisi osoittaa, että ydinlaitos säilyy viivästetyn käytöstäpoiston aikana sellaisessa kunnossa, että se voidaan turvallisesti poistaa käytöstä säilytysajan päätyttyä. Dokumentaatiolla tulisi osoittaa, miten laitoksen purkus suunnitelmassa tunnistettujen kriittisten järjestelmien ja nostolaitteiden kunnan säilyttäminen varmistetaan pitkän säilytyksen aikana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin aineistojen toimittamisesta haettaessa muutosta käytöstäpoistoluvan ehtoihin. Haettaessa muutosta luvan ehtoihin pykälässä mainitut asiakirjat voitaisiin toimittaa Säteilyturvakeskukselle päivitettyinä vain muuttunein osin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Säteilyturvakeskuksen oikeudesta edellyttää toimitettavaksi muita Säteilyturvakeskuksen tarpeellisiksi katsomia selvityksiä. Säteilyturvakeskus voisi momentin mukaan edellyttää toimitettavaksi muita selvityksiä, jotka ovat tarpeellisia käytöstäpoiston turvallisuuden arvioinnissa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Säteilyturvakeskukselle velvollisuus liittää lupaa koskevaan lausuntoonsa erityinen selvitys lupaviranomaiselle pykälän tarkoittamista asiakirjoista.

37 §.

Pykälässä säädetään, miltä tahoilta työ- ja elinkeinoministeriön tulee ydinenergiailaissa mainittujen tahojen lisäksi vähintään pyytää ydinlaitoslupia koskevista hakemuksista lausunto.

Pykälään 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi käytöstä poistamista koskeva lupa, jolloin lupaa koskisi sama menettely kuin rakentamis- ja käyttölupia.

Pykälän 2 momentin viittaus kauppa- ja teollisuusministeriöön muutettaisiin työ- ja elinkeinoministeriöksi.

Pykälän 3 momentissa säädetään Säteilyturvakeskuksen velvollisuudesta pyytää lausunto asetuksen 35 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 36 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetuista selvityksistä sisäministeriöltä. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus 36 a §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoiteltuihin selvityksiin, jolloin Säteilyturvakeskuksen olisi pyydettävä näistäkin selvityksistä lausunto sisäasiainministeriöltä. Viittaus sisäministeriöön päivitettäisiin sisäasiainministeriöksi.

Pykälän 4 momentti säilyisi ennallaan.

38 §.

Pykälässä säädetään, mitä ydinlaitoksen rakentamis- ja käyttölupaa koskevan lupapäätöksen tulee vähintään sisältää.

Pykälän 1 momentin lupaluetteloon ehdotetaan lisättäväksi käytöstä poistamista koskeva lupa, jolloin lupaa koskisi sama menettely kuin rakentamis- ja käyttölupia.

Pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin maininta ydinlaitoksen yksilöintitiedoista. Ydinvoimalaitoksilla voi olla useita ydinlaitoksia, jotka on lupien osalta mahdollista eriyttää erillisiksi ydinlaitosluviksi. Näin lupaa koskevassa päätöksessä tulisi olla täsmällisesti yksilöity, mitä ydinlaitosta lupa ja lupaehdot koskevat.

Pykälän 2 momentti säilyisi ennallaan.

Pykälän 3 momentin säännösviittaus ydinenergiain 2 §:n 1 momentin kohtaan 4 muutettaisiin kohdaksi 5. Ydinenergialakia on muutettu lailla ydinenergiain muuttamisesta (324/2008), jolloin 2 §:n momenttien rakennetta on muutettu. Tuolloin asetukseen on jäänyt kuitenkin viittaus aikaisempaan lainkohtaan, joka on laissa

siirtynyt 1 momentin 5 kohdaksi. Kyse on viittauksen korjauksesta, momentin asiasisältö pysyy ennallaan.

Pykälän uudessa 4 momentissa säädettäisiin siitä, mitä käytöstäpoistoluvasta on ilmentävä ydinjätteiden, ydinaineiden sekä ydinenergiain tarkoittamien aineiden, laitteiden ja laitteistojen osalta. Lisäksi momentissa säädettäisiin siitä, että luvasta on käytävä ilmi jätehuoltovelvollisen velvollisuuksiin liittyvät mahdolliset muutokset. Käytöstäpoistoluvasta on ilmentävä, millaisia ja kuinka suuria määriä ydinlaitoksen käytöstäpoistossa kertyviä, käsiteltäviä tai varastoitavia ydinjätteitä sekä ydinlaitoksen käytöstäpoistossa tarvittavia ydinaineita ja ydinenergiain 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja aineita, laitteita tai laitteistoja ydinlaitoksessa saa pitää hallussa, valmistaa, tuottaa, käsitellä, käyttää tai varastoida ydinlaitosta koskevan luvan nojalla ilman erillistä tämän asetuksen 6 luvun mukaista lupaa. Lisäksi käytöstäpoistoluvasta on ilmentävä ydinlaitoksen elinkaaren vaiheesta johtuvat jätehuoltovelvollisen velvollisuuksia koskevat mahdolliset muutokset.

Uusi ehdotettu 4 momentti vastaisi pääpiirteittäin käyttölupapäätöksestä ilmentävää sisältöä siitä, mitä ydinaineita, ydinjätteitä ja ydinenergiain 2 § 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja aineita, laitteita ja laitteistoja lupa koskee. Lisäksi käytöstäpoistoluvasta on ilmentävä ydinlaitoksen elinkaaren vaiheesta johtuvat jätehuoltovelvollisen velvollisuuksia koskevat mahdolliset muutokset. Muutokset voivat koskea joko huolehtimis- tai varautumisvelvollisuuden toteuttamista tai ministeriölle tätä tarkoitusta varten toimitettavia asiakirjoja.

39 §.

Pykälässä säädetään, kenelle luvan myöntämisestä on ilmoitettava. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi käytöstä poistamista koskeva lupa, jolloin lupaa koskisi sama menettely kuin rakentamis- ja käyttölupia. Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

40 §.

Pykälässä säädetään siitä, että lupaan muutosta haettaessa noudatetaan soveltuvin osin samoja säännöksiä kuin uutta lupaa haettaessa. Pykälän sanamuotoon ehdotetaan lisättäväksi käytöstä poistamista koskeva lupa, jolloin lupaa koskisi sama menettely kuin rakentamis- ja käyttölupia. Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

6 luku. Ydinaineita, ydinjätteitä sekä ydinenergiain 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja aineita, laitteita ja laitteistoja koskevat luvat

Asetuksen 6 luvun otsikon viittaus korjattaisiin viittaukseksi ydinenergiain 2 §:n 1 momentin 5 kohtaan. Voimassa olevan asetuksen viittaus 6 kohtaan on virheellinen, ja kyse on virheen oikaisuista.

43 §.

Pykälässä säädetään ydinenergiain 16 §:n 2 momentin tarkoittaman lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä.

Pykälän 7 a kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus ympäristövaikutusten arviointia koskevaan lainsäädäntöön päivitetään viittaukseksi uuteen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevaan lakiin ja sen mukaiseen menettelyyn.

12 luku. Ydinjätehuolto**79 a §.**

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä käytöstäpoistosuunnitelman sisällöstä. Käytöstä poistamista koskevasta suunnitelmasta säädetään ydinenergialaisia. Voimassa olevassa ydinenergialaisia suunnitelmasta säädetään 7 g §:ssä sekä 28 §:ssä. Ydinenergiainlakiin ehdotetun muutoksen myötä käytöstäpoistosuunnitelmaa koskeva perussäännös sisältyisi 7 g §:n. Suunnitelman sisällöstä on tarkoitus säätää asetuksessa.

Pykälässä säädettäisiin käytöstäpoistosuunnitelman vähimmäisisällöstä. Suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon kunkin ydinlaitoksen tyyppi sekä tila. Käytöstäpoistosuunnitelmaan tulisi sisällyttää vähintään pykälässä luetteloidut selvitykset.

Pykälän 1 kohdassa tarkoitettussa käytöstäpoistostrategiassa tulee kuvata, minkälaista strategiaa ydinlaitoksen käytöstä poistamisessa on suunniteltu noudatettavan. Käytännössä vakiintuneet vaihtoehdot ovat välitön tai viivästetty purkaminen, joista molemmista on alalla käytäntöjä. Valittu strategia tulee perustella. Strategian tulee olla turvallisesti toteutettavissa.

Pykälän 2 kohdan mukaan suunnitelmassa on kuvattava käytöstä poistamisen suunnitellut toteutusvaiheet aikatauluineen. Toteutusvaiheista on käytävä ilmi turvallisuuden kannalta merkitykselliset vaiheet. Suunnitelmassa luvanhakija esittäisi näkemyksensä käytöstä poistamisen vaiheista, joihin Säteilyturvakeskus lausunnossaan ottaisi kantaa. Lopullisen toteuttamistavan ja vaiheet hyväksyy kuitenkin Säteilyturvakeskus. Vaiheistusta käytettäisiin myös asetukseen ehdotetun 112 b §:n vaiheistetun valvonnan perustana.

Pykälän 3 kohdan mukaan suunnitelmassa on kuvattava käytöstä poistamiseen liittyvät purkamis- ja jätehuoltoratkaisut.

Pykälän 4 kohdan mukaan suunnitelmassa on esitettävä laitoksen suunniteltu lopputila. Lopputila olisi esitettävä sillä oletuksella, että käytöstäpoistosuunnitelman valitut ratkaisut toteutuvat.

79 b §.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä käytöstäpoistosuunnitelmien arvioimisesta.

Pykälän 1 momentti sisältäisi käytöstäpoistosuunnitelman arviointivelvollisuuden. Käytöstäpoistosuunnitelmalla on keskeinen merkitys ydinlaitoksen käytöstä poistamisessa. Tästä syystä suunnitelma on arvioitava sen virheettömyyden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtisi arvioinnin toteuttamisesta ja toimeenpanosta kuitenkin siten, että arvioinnissa keskeistä merkitystä on riippumattomien tutkimuslaitosten arvioilla sekä Säteilyturvakeskuksen lausunnolla.

Pykälän 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriön olisi osana arviointia pyydettyä suunnitelmasta lausunto asiantuntijaorganisaatiolta. Ministeriö pyytäisi suunnitelmasta arviointia riippumattomalta asiantuntijaorganisaatiolta. Arvion voisi antaa tutkimuslaitos tai muu asiantuntijaorganisaatio. Tutkimuslaitoksen valinta tulisi voida kilpailuttaa, jos mahdollisia arvion antajia on useita. Arviota tulisi pyytää tutkimuslaitokselta tai muulta asiantuntijaorganisaatiolta, joka on perehtynyt teknistaloudellisten laskelmien tekoon.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että ministeriön olisi lisäksi pyydettyä suunnitelmasta lausunto Säteilyturvakeskukselta.

79 c §.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä käytetyn ydinpolttoaineen ja muun radioaktiivisen jätteen huollon kansallisen ohjelman sisällöstä. Ydinenergilakiin ehdotetun uuden 27 b §:n mukaan ohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella. Pykälässä säädettäisiin ohjelman vähimmäisisällöstä.

Pykälän a kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää käytetyn ydinpolttoaineen ja muun radioaktiivisen jätteen huoltoa koskevan kansallisen toimintapolitiikan yleiset tavoitteet.

Pykälän b kohdan mukaan ohjelman tulisi sisältää jätehuollon keskeiset välitavoitteet ja selkeät aikataulut näiden välitavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon kansallisen ohjelman yleiset tavoitteet.

Pykälän c kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää inventaario kaikesta käytetystä ydinpolttoaineesta, muusta ydinjätteestä ja muusta radioaktiivisesta jätteestä sekä

arviot tulevista määristä, mukaan lukien käytöstäpoistosta syntyvät jätteet ja niiden määrät. Inventaariossa on ilmoitettava selvästi muun ydinjätteen, muun radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen sijaintipaikka sekä määrä jätteen asianmukaisen luokituksen mukaisesti. Jättemäärän inventointi, seuranta ja tarkastelu ovat keskeinen osa ydinjätehuollon kansallista toteuttamista. Vastuu inventaarion sisällyttämisestä ohjelmaan on viranomaisilla, mutta tiedot perustuvat olennaisesti luvanhaltijoilta ja toiminnanharjoittajilta kerättyyn tietoon. Nykytilassa jäteinventariot päivitetään vuosittain, ja tätä käytäntöä ei esitetä muutettavaksi.

Pykälän d kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää suunnitelmat sekä tekniset ratkaisut käytetyn ydinpolttoaineen, muun ydinjätteen sekä muun radioaktiivisen jätteen huoltoa varten jätteen syntymisestä sen loppusijoitukseen. Suomessa käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus on edennyt ensimmäisenä maailmassa loppusijoituslaitoksen rakentamisvaiheeseen. Loppusijoitukseen liittyy vahva kansallinen intressi, mutta samoin kuin c kohdan tietojen osalta, pykälän d kohdan tiedot perustuvat olennaisesti luvanhaltijoiden toimittamiin tietoihin ja niiden oikeellisuuteen.

Pykälän e kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää loppusijoituslaitoksen eliniän jälkeisen sulkemisen jälkeistä aikaa koskevat suunnitelmat, ajanjakso, jolloin loppusijoituksen valvonta jatkuu sekä keinot, joiden avulla kyseessä olevaa laitosta koskeva tietämys säilytetään pidemmällä aikavälillä.

Pykälän f kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää käytetyn ydinpolttoaineen, ydinjätteen sekä muun radioaktiivisen jätteen huollon toteuttamiseksi tarvittavat tutkimus-, kehittämis- ja havainnollistamistoimet.

Pykälän g kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää kuvaus vastuusta kansallisen ohjelman toteuttamisessa sekä toteuttamisvastuun seurantaan koskevat mittarit, joilla voidaan seurata tavoitteiden ja toteuttamisen edistymistä.

Pykälän h kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää arvio kansallisen ohjelman kustannuksista, sekä tieto siitä, mihin arvio perustuu. Kansallisen ohjelman kustannuksia koskevat tiedot perustuvat olennaisilta osin jätehuoltovelvollisten toimittamiin tietoihin. Jätehuoltovelvollisten toimittamat kustannustiedot voivat pitää sisällään myös liikesalaisuuksiksi luokiteltavia tietoja. Kansallisen ohjelman kustannusarvion osalta on perusteltua pysyä kokonaiskustannuksissa siten, että mahdollisuuksien mukaan yksittäisten jätehuoltovelvollisten liikesalaisuuksiksi ilmoittamat tiedot eivät tule esille.

Pykälän i kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää kuvaus sovellettavasta rahoitusjärjestelystä ydinjätehuollon ja muun radioaktiivisen jätteen huollon toteuttamiseksi. Suomessa ydinjätehuolto ja muun radioaktiivisen jätteen huolto on

toteutettu ydinenergialain ja säteilylain alaisina siten, että jätteen tuottaja maksaa kaikki jätteiden huollosta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi ydinenergialain mukaisten jätteiden osalta jätehuoltovelvolliset maksavat ydinjätehuoltoon varautumista varten ydinjätehuoltomaksuja Valtion ydinjätehuoltorahastoon. Säteilylain alaisten jätteiden osalta turvallisuusluvan haltijat maksavat vakuuden jätteiden huollon kustannuksien varalta.

Pykälän j kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää tiedot ohjelman julkisuudesta sekä avoimuuden varmistamisesta. Ohjelman julkisuuteen sovelletaan julkisuuslakia (621/1999), ja se on viranomaisen julkinen asiakirja kokonaisuudessaan.

Pykälän k kohdan mukaan ohjelman tulee sisältää tieto Suomen muiden valtioiden kanssa tekemistä ydinjätteitä tai muita radioaktiivisia jätteitä koskevista sopimuksista. Pykälän kohta koskee sanamuodon mukaisesti vain valtion tekemiä sopimuksia, joista tulee liittää tieto ohjelmaan. Ydinjätteiden siirtoa koskee ydinenergialain- ja asetuksen rajoitukset, jotka soveltuvat ydinjätteisiin.

13 luku. Varautuminen ydinjätehuollon kustannuksiin

88 §.

Pykälässä säädetään jätehuoltokaavion toimittamisesta ydinjätehuollon arviointia varten. Pykälän 1 momentin mukaan jätehuoltovelvollisen on esitettävä jätehuoltokaavio ministeriön hyväksyttäväksi hyvissä ajoin ennen jätteitä tuottavan toiminnan aloittamista.

1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että jätehuoltovelvollisen lisäksi tulevan jätehuoltovelvollisen tulee toimittaa jätehuoltokaavio ensimmäisen kerran viimeistään jätteitä tuottavan toiminnan lupahakemuksen yhteydessä. Kyseessä on sanamuodon täsmennys, jolla varmistetaan, että sellaiset uudet toimijat, jotka eivät ole jo jätehuoltovelvollisia, toimittavat jätehuoltokaaviot hyvissä ajoin ennen toiminnan suunniteltua aloittamista ja viimeistään toimintaa koskevan lupahakemuksen yhteydessä. Jätehuoltovelvollinen on määritelty ydinenergialaissa, eikä määritelmää ole esitetty muutettavaksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään jätehuoltokaavion täydentämisestä. Momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi täydennyksen ajankohdan osalta siten, että jätehuoltovelvollisen olisi täydennettävä hyväksyttyä jätehuoltokaaviota ja laskelmia joka kolmas vuosi aina kesäkuun loppuun mennessä. Aikarajan täsmittäminen parantaisi ydinjätehuollon seurannan ja vuosikellon suunnittelua sekä seurantaa viranomaisessa. Kyse on noudatetun käytännön kirjaamisesta asetukseen.

Momenttia täydennettäisiin edelleen siten, että täydennykseen sisällytettävät tiedot ydinjätehuollon kokonaiskustannuksista tulisi ilmoittaa aina kunkin vuoden lopun tilanteessa. Ajankohdan muutos vuoden loppuun parantaisi suunnitelmallisuutta sekä seurantaan. Nykykäytännön mukaan toimitetuissa arvioissa vuoden lopun on tilanne jo esitetty, vaikka se ei ole sisältynyt täsmällisesti voimassa olevaan asetukseen. Kyse on voimassa olevan käytännön selkeyttämisestä ja kirjaamisesta asetukseen.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin korjatun ja täydennetyn jätehuoltokaavion ja siihen liittyvien laskelmien toimittamisesta ydinenergialain 43 §:n 2 momentin mukaisten vastuumäärien ja rahastotavoitteiden vahvistamiseksi aina pykälän 2 momentissa säädetyn 3 vuoden syklin väliin jäävinä vuosina. Väli vuosista on tarpeen säätää, koska joka vuosi työ- ja elinkeinoministeriön on vahvistettava ydinenergialain mukaiset vastuumäärät ja rahastotavoitteet, jotka vaikuttavat puolestaan ydinjätehuoltoon varautumiseen sekä ministeriöille toimitettaviin vakuuksiin. Niin kutsuttuina väli vuosina toimitettava aineisto on olennaisesti suppeampi kuin pykälän 2 momentissa tarkoitettu aineisto.

89 §.

Pykälässä säädetään ydinjätehuollon kustannus- ja hintatietoja koskevien laskelmien arvioinnista niiden oikeellisuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Pykälää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että 88 §:n 3 momentin tarkoittamat joka vuosi toimitettavat tiedot arvioitaisiin vain tarvittaessa. 88 §:n 2 momentissa tarkoitettu joka kolmas vuosi toimitettavat tiedot arvioidaan joka tapauksessa, mutta väliin jäävien vuosien tietojen arviointi olisi perusteltua jättää harkinnanvaraiseksi. Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

15 luku. Valvonta

112 §.

Pykälässä säädetään turvallisuuteen vaikuttavien muutostöiden hyväksyttämismuutosten hyväksyttävyydestä ennen niiden toteuttamista, jos suunnitelmat merkitsevät muutoksia Säteilyturvakeskuksen hyväksymiin asiakirjoihin tai suunnitelmiin. Pykälän jälkimmäisessä osassa säädetään ydinlaitoksen käytöstä poistamiseen liittyvien toimenpiteiden hyväksyttävyydestä.

Pykälän jälkimmäinen osa ehdotetaan poistettavaksi, koska käytöstä poistamisesta säädetään ehdotetun muutoksen myötä omissa pykälissään kattavasti. Voimassa oleva pykälän jälkimmäisen osan sanamuoto on kirjoitettu tilanteeseen, jossa käytöstä poistamiselle ei ole säädetty erillistä lupaa ydinenergiailaissa.

112 b §.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä ydinlaitoksen käytöstä poistamisen valvonnasta. Valvonta kohdistuisi käytöstäpoistoluvan myöntämisen jälkeisen

käytöstä poistamista koskevan toiminnan valvomiseen. Pykälässä säädettäisiin siitä, että Säteilyturvakeskus valvoo ydinlaitoksen käytöstäpoistoa vastaavasti kuin ydinlaitosten käytön aikana.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Säteilyturvakeskuksen valvonnasta sen varmistamiseksi, että toiminta on turvallista, lupaehtojen ja suunnitelmien sekä lainsäädännön mukaista. Asetuksen 112 §:n mukaiset valvonnan edellytykset tarvitaan myös käytöstäpoistoluvan ajalle.

Valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että laitoksen käytöstäpoisto on turvallista ja että siinä noudatetaan lupaehtoja ja hyväksytyjä suunnitelmia ja että toiminta on muutoinkin ydinenergialain ja sen nojalla annettujen määräysten mukaista. Ydinlaitoksen käytöstäpoiston valvonta kohdistuu myös, erityisesti viivästettyyn käytöstäpoistoon liittyvän valvotun säilytyksen aikana, ydinlaitoksen järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden huoltoon, korjauksiin, tarkastuksiin ja testauksiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että ydinlaitoksen käytöstäpoiston merkittävät vaiheet saa aloittaa vasta kun säteilyturvakeskus on todennut 36 a §:ssä mainittujen asiakirjojen sekä muiden edellyttamiensä yksityiskohtaisten suunnitelmien ja asiakirjojen perusteella kunkin vaiheen osalta, että turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja turvallisuutta koskevat määräykset on otettu riittävästi huomioon.

Vaiheistuksen valvonta tarkoittaisi sitä, että luvanhaltijan tulisi tunnistaa käytöstäpoistohankkeensa keskeiset vaiheet lopullisessa, viranomaiselle toimitettavassa käytöstäpoistosuunnitelmassa. Keskeisiä vaiheita ovat ainakin: turvallisuuden kannalta merkittävien muutosten tekeminen laitoksen järjestelmissä, rakenteissa tai laitteissa, kuten esimerkiksi muutokset ydinvoimalaitoksen kriittisyydenhallintajärjestelmissä tai jälkilämmönpoistojärjestelmissä; vaativat radioaktiivisten laitososien nostot ja siirrot; muut vastaavat merkittävät työvaiheet sekä ydinlaitoksen lopullinen vapauttaminen valvonnasta.

Säteilyturvakeskus valvoisi siten pykälän mukaisesti käytöstäpoistohanketta sen vaiheistuksen kautta.

19 luku. Erinäisiä säännöksiä

146 §.

Pykälässä säädetään uhkakuvien määrittelystä vastaavista viranomaisista. Pykälän 2 momentissa säädetään ydinenergian käyttöön kohdistuvan lainvastaisen toiminnan uhkakuvan määrittelevästä viranomaisesta. 2 momentti ehdotetaan päivitettäväksi viranomaisen osalta, koska määrittelytehtävä on siirtynyt poliisihallitukselta Suojelupoliisille.

Muistio
LUONNOS

Liite
xx

Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2018, samaan aikaan kun laki ydinenergiain muuttamisesta (xx/2017) tulee voimaan.